

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 587/2021-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ladislavom Miklošom, advokátom, Vodná 6, Košice, proti zadržaniu vykonanému 6. decembra 2019 Národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru na základe predchádzajúceho súhlasu prokurátora Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2020 domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v dôsledku zadržania vykonaného 6. decembra 2019 Národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru (ďalej len „policajný orgán“) na základe predchádzajúceho súhlasu prokurátora Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“). Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v celkovej sume 3 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 375,24 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v trestnom konaní policajného orgánu vedenom pod sp. zn. PPZ-188/NKA-ST2-2019 bol sťažovateľ 6. decembra 2019 zadržaný na základe predchádzajúceho súhlasu prokurátora krajskej prokuratúry podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku ako osoba podozrivá zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona. V rovnaký deň bol sťažovateľ prepustený zo zadržania po vyše 9 hodinách, keďže po jeho výsluchu dôvody zadržania pominuli.

3. Podľa názoru sťažovateľa zákonné dôvody na jeho zadržanie vôbec neexistovali. Dané presvedčenie nadobudol už v momente, keď sa pred svojím výsluchom oboznámil s opisom skutku

z uznesenia o začatí trestného stíhania. Neskôr sa v ňom utvrdil po oboznámení sa s odôvodnením uznesenia, ktorým bol do trestného konania pribratý Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru. V týchto uzneseniach je totiž skutok opísaný tak, že sa nijako netýka sťažovateľa. Počas výsluchu tiež nebol sťažovateľ konfrontovaný so žiadnymi skutočnosťami alebo informáciami, ktoré by boli spôsobilé založiť dôvodné podozrenie proti jeho osobe. Sťažovateľ uviedol, že podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku je hmotnoprávnou podmienkou pre zadržanie podozrivej osoby existencia dôvodného podozrenia, že táto osoba spáchala trestný čin, a tiež existencia niektorého dôvodu väzby. Naopak, u sťažovateľa existovali také skutočnosti, ktoré boli spôsobilé úplne vyvrátiť podozrenie zo spáchania už uvedeného trestného činu.

4. Sťažovateľ konštatoval, že je spoločníkom a konateľom spoločnosti, ktorej predmetom podnikania je sprostredkovanie obchodov so zbraňami kategórie D. Tieto nepodliehajú evidenčnej povinnosti, ohlasovacej povinnosti, povoľovaciemu konaniu. K oprávnenej držbe týchto zbraní postačuje vek 18 rokov a spôsobilosť na právne úkony, pričom držba týchto zbraní nie je zákonom limitovaná, čo sa týka počtu. Spoločnosť sťažovateľa sprostredkúva za províziu obchody, keď klientom obstaráva príležitosť pre nákup zbraní za zvýhodnené ceny od spoločnosti, ktorá bola tiež neskôr obvinená. Spoločnosť sťažovateľa obstaráva aj príležitosť pre ich následný predaj väčšinou zahraničnému priekupníkovi a výnimočne aj zákazníkovi. Z viacerých dôvodov sťažovateľ aj sám zastupuje klientov svojej spoločnosti pri sprostredkovanom predaji týchto zbraní, a preto má často v oprávnenej držbe väčšie množstvo týchto zbraní.

5. Po zadržaní sťažovateľ vydal dobrovoľne väčšie množstvo týchto zbraní, ktoré skladoval priamo v sídle spoločnosti a prilahlej garáži. Tieto zbrane skladoval na takých miestach, ktoré sa dajú spojiť s jeho spoločnosťou, neukrýval ich, ponúkal ich transparentne na rôznych internetových inzertných portáloch spolu so svojím reálnym telefónnym číslom a reálnym menom, resp. pod názvom svojej spoločnosti. Všetky nákupy aj predaje týchto zbraní dohadoval otvorenou rečou cez svoj mobilný telefón alebo cez bežný a nekryptovaný e-mail. K ich preprave používal vlastné motorové vozidlo evidované na svoju osobu, pri odosielaní týchto zbraní poštou ich uvádzal v podacích lístkoch ako zbrane, odosielal ich z vlastnej adresy, faktúry vystavoval na reálne osoby, ktoré ich aj reálne platili bezhotovostným vkladom alebo prevodom. Sťažovateľ sa pýtal, či by sa páchatel daného trestného činu správal takto transparentne. Sťažovateľ nechápe, na základe akých skutočností došlo k vzniku dôvodného podozrenia o páchaní daného trestného činu, aby prevážili sťažovateľovo transparentné správanie.

6. Podstata skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, spočíva v tom, že v súčasnosti už obvinené osoby mali nakupovať zbrane kategórie D od obvinenej spoločnosti a následne na nich mali vykonávať nedovolené úpravy týkajúce sa zmeny kalibru. Okrem skutočnosti, že tieto obvinené osoby nakupovali zbrane od obvinenej rovnako ako sťažovateľ a klienti jeho spoločnosti, nie je medzi nimi a sťažovateľom žiadna súvislosť. K začatiu trestného stíhania došlo na základe záchytu a dotrasovania týchto zbraní, na ktorých boli vykonané nedovolené úpravy, ktoré mali vykonávať obvinení. Z tohto uznesenia nevyplýva, či malo ísť o záchyt zbraní, ktoré od obvinenej spoločnosti nakúpili obvinení alebo ktoré nakúpil sťažovateľ, resp. niektorý klient jeho spoločnosti. Sťažovateľ nepozná ďalší osud zbraní, ktoré predáva, a preto nemôže vylúčiť, že aj ním predané zbrane sa mohli následne stať predmetom nedovolenej úpravy. Záchyt takýchto zbraní však môže odôvodniť maximálne podozrenie o spáchaní daného trestného činu, ale bez ďalšieho nemôže odôvodniť podozrenie o spáchaní daného trestného činu sťažovateľom. Sťažovateľovi preto nie je

známa žiadna skutočnosť, ktorá by bola objektívne spôsobilá odôvodniť podozrenie o tom, že upravoval tieto zbrane bez príslušného povolenia alebo že by ich takto upravené držal, resp. hromadil. Podľa názoru sťažovateľa preto absentoval zákonný dôvod na jeho zadržanie ako podozrivého. Sťažovateľ sa domnieva, že jeho zadržanie malo poslúžiť iba ako forma nátlaku na jeho osobu, ktorá mala mať výlučne výchovný, resp. zastrášovací charakter. Sťažovateľ je presvedčený, že „jeho zadržanie nebolo z hľadiska dosiahnutia účelu trestného konania nevyhnutné, a aj v prípade, keby voči jeho osobe existovalo skutočne dôvodné podozrenie, tak k jeho potvrdeniu alebo vyvráteniu mohlo dôjsť aj bez obmedzovania na osobnej slobode, napr. zaistovacími úkonmi vo vzťahu k predmetným zbraniam, s následným výsluchom sťažovateľa, ako podozrivého v režime pre výsluch svedkov po jeho predvolaní... ak by... cieľom bolo zastrášenie sťažovateľa, prípadne jeho odradenie od pokračovania v jeho ináč legálnej podnikateľskej činnosti, tak jeho zadržanie by bolo vhodné.“.

7. Ďalšou hmotnoprávnou podmienkou zadržania podozrivej osoby je existencia dôvodu väzby. V prípade sťažovateľa malo ísť o dôvod uvedený v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dôvodnosť obavy týkajúcej sa pokračovania v údajnej trestnej činnosti znamená, že táto obava musí vyplývať zo zistených konkrétnych skutočností, ktoré ju rozumne a dostatočne odôvodňujú. Sťažovateľ s takýmito zistenými skutočnosťami nebol konfrontovaný a z trestného konania mu ich existencia nie je známa.

8. Sťažovateľ tiež poznamenal, že nepozná rozhodnutie, na základe ktorého bol zadržaný so súhlasom prokurátora. Zároveň nepozná rozhodnutie, ktorým prokurátor udelil súhlas na jeho zadržanie. Zápisnica o zadržaní obsahuje nepravdivé údaje o sídle jeho spoločnosti aj nepravdivé údaje o jeho rodičoch. Podľa názoru sťažovateľa táto zápisnica bola urobená formálne, pričom údaje o sťažovateľovi boli iba nedostatočne dopĺňané. Sťažovateľ sa ani nedozvedel, z akého dôvodu bol prepustený zo zadržania. Sťažovateľ sa tiež nedozvedel, v akej trestnej činnosti mal pokračovať, čo bolo dôvodom na jeho zadržanie. Postup orgánov činných v trestnom konaní považuje za nezákonný a nesprávny. Nesprávny úradný postup orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľ vidí v tom, že v prípade sťažovateľa nevyužili inštitút svedeckej výpovede, v rámci operatívnej činnosti nezisťovali alebo neskúmali, či sťažovateľ nedisponuje zákonným oprávnením na legálnu držbu zbraní. V opačnom prípade by orgány činné v trestnom konaní zistili, že sťažovateľ je konateľom spoločnosti, ktorej hlavným predmetom podnikateľskej činnosti je nákup, predaj alebo preprava zbraní a streliva a vypožičanie, prenájom a úschova zbraní a streliva.

II.

Vyjadrenia orgánov činných v trestnom konaní

9. Výzvami z 30. júna 2020 ústavný súd žiadal od orgánov činných v trestnom konaní, aby mu v určenej lehote doručili všetky písomnosti súvisiace so zadržaním sťažovateľa, resp. súvisiace s predchádzajúcim súhlasom prokurátora krajskej prokuratúry so zadržaním sťažovateľa. V priebehu júla 2020 boli doručené ústavnému súdu zo strany orgánov činných v trestnom konaní zápisnica o zadržaní a obmedzení osobnej slobody sťažovateľa zo 6. decembra 2019, poučenie zadržaného sťažovateľa v písomnej forme podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku, zápisnica o výsluchu zadržaného zo 6. decembra 2019 a záznam prokurátora o súhlase na zadržanie podozrivého zo 7. decembra 2019.

10. Na základe výziev ústavného súdu z 9. septembra 2020 sa policajný orgán v podaní z 23. septembra 2020 a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v podaní č. k. 2GÚp 66/20/1000-7 z 2. októbra 2020 vyjadrili k ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

11. Policajný orgán uviedol, že podľa § 199 ods. 1, 2 Trestného poriadku bolo začaté 25. marca 2019 trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona a za zločin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1, písm. c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona spáchaný z osobitného motívu s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona (v úmysle uľahčiť a zakryť iný trestný čin). Podkladom pre začatie daného trestného stíhania boli aj správy zahraničných partnerov (policajné orgány a orgány justície Talianska, Holandska, Belgicka, Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Nemecka), ktoré spolupracovali v rámci operatívnej skupiny Europolu. Tieto orgány vyšetrením rôznych trestných činov zistili také informácie (záchyty zbraní používaných pri páchaní rôznej trestnej činnosti, ktoré boli nelegálne späťne prerobené z flobertových zbraní na zbrane účinné kalibru 9 mm), ktoré nasmerovali podozrenia na predaj, nákup a nelegálne späťne prerábanie flobertových zbraní na území Slovenskej republiky (tieto zbrane sa na našom území voľne predávajú bezúhonným osobám nad 18 rokov). Podstatou trestnej činnosti je nákup legálnych zbraní zo strany niektorých slovenských predajcov zbraní, ktorí tieto nechajú prerobiť legálne na flobertové zbrane. Následne tieto flobertové zbrane predávajú rôznym osobám vo veľkých množstvách, pričom ich „zákazníci“ predkladajú pri ich nákupoch falošné doklady alebo posielajú k ich nákupu tretie osoby (biele kone).

12. V tejto veci (neskôr obvinená) spoločnosť ako obchodník so zbraňami legálne zabezpečené flobertové zbrane predávala vo veľkých množstvách aj skupine osôb z Ukrajiny a zo Slovenska. Táto spoločnosť vedome predávala zbrane, o ktorých vedela, že môžu končiť na čiernom trhu v Európe ako nelegálne a ľahko rekonvertovateľné na kaliber 9 mm. Zároveň táto spoločnosť umožňovala členom tejto organizovanej skupiny predkladať a do evidencie zbraní uvádzať falošné doklady osôb, ktoré boli len jej sprostredkovateľmi. Zaisťovacími úkonmi bola zistená a nájdená dielňa na nelegálne prerábanie flobertových zbraní späť na zbrane kalibru 9 mm, ktoré členovia organizovanej skupiny ďalej distribuovali do zahraničia.

13. Jedným zo zákazníkov obvinenej spoločnosti bol v čase vyšetrovania aj sťažovateľ. V priebehu rokov 2018 až 2019 sťažovateľ nakúpil u obvinenej spoločnosti veľké množstvo flobertových zbraní (dva roky najskôr v malých množstvách a neskôr aj v desiatkach kusov). Prostredníctvom Europolu bola policajnému orgánu poskytnutá informácia, že v zahraničí bola zaistená nelegálne rekonvertovaná zbraň, ktorú u obvinenej spoločnosti nakúpila priateľka sťažovateľa na svoje doklady (spolu s ďalšími 24 kusmi takýchto zbraní). Z uvedeného vzniklo podozrenie aj k týmto osobám, že by mohli byť zainteresované do nákupu, predaja alebo nelegálneho prerábania flobertových zbraní, pričom v čase tohto nákupu ešte spoločnosť sťažovateľa neexistovala. Ďalej bolo tiež zistené, že samotný sťažovateľ pri nákupe minimálne v jednom prípade nakúpil zbrane na doklady svojej priateľky bez jej prítomnosti, čo je v rozpore s vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 555/2003 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o strelných zbraniach“). Podozrenie proti sťažovateľovi bolo ďalej prehĺbené aj (v tom čase monitorovanou) vzájomnou komunikáciou medzi ním

a konateľom obvinenej spoločnosti. Z uvedenej komunikácie tiež vyplynulo, že sa obaja zabávajú na skutočnosti, že flobertové zbrane sú nachádzané nelegálne prerobené v konkrétnom štáte, a teda by si mali nájsť zákazníkov aj tam. Ďalej z monitorovania komunikácie vyplynulo, že sťažovateľ sa vyjadril, že má záujem si zohnať nejaký stroj. V danom momente neboli ešte zistené priestory dielne, kde dochádzalo k prerábaniu zbraní. Táto skutočnosť umocnila podozrenie z páchania trestnej činnosti sťažovateľom, ktorá súvisela s nelegálnym prerábaním flobertových zbraní a ich následným predajom. Z monitorovania účastníckej stanice tiež vyplynulo, že sťažovateľ rozoberal s inou osobou spôsob doplnenia a úpravy flobertovej zbrane. Tieto skutočnosti viedli orgány činné v trestnom konaní (a tiež aj príslušný súd vydávajúci príkazy podľa piatej hlavy Trestného poriadku) k podozreniu, že sťažovateľ môže byť súčasťou organizovanej skupiny alebo môže fungovať ako samostatne pôsobiaca osoba, ktorá po legálnom nakúpe flobertových zbraní vo veľkých množstvách ich následne nelegálne prerobí a predá ďalej do zahraničia.

14. Pri takomto obchode so zbraňami je v prvom rade podozrivé množstvo nakupovaných flobertových zbraní. V druhom rade to boli záchyty už nelegálne prerobených zbraní v zahraničí, ktoré u obvinenej spoločnosti nakupoval sťažovateľ aj členovia organizovanej skupiny. Z týchto skutočností vzniklo dôvodné podozrenie, že sťažovateľ a členovia organizovanej skupiny mohli nejakým spôsobom kooperovať, keďže v rovnakej krajine boli zachytené tieto nelegálne prerobené zbrane. Policajný orgán sa preto domnieva, že čase zadržania sťažovateľa boli podozrenia proti nemu dostatočne zistené a preukázané, aby došlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody. Následne po prepustení sťažovateľa na slobodu bolo zistené, že niektoré zo zbraní vydaných dobrovoľne sťažovateľom, boli znalcom z príslušného odboru vyhodnotené ako zakázané podľa zákona o strelných zbraniach. Táto skutočnosť znova zakladá podozrenie zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, a preto sa procesné postavenie sťažovateľa môže zmeniť v súhrne s ďalšími dôkazmi. Uvedené zistenie preto posilňuje a čiastočne verifikuje prvotné podozrenie, na základe ktorého bol sťažovateľ zadržaný.

15. K dôvodom väzby policajný orgán uviedol, že tieto boli už popísaným dôvodným podozrením, a preto existoval dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ bol vypočutý po vykonaní zaisťovacích úkonov a následne prepustený na slobodu podľa § 85 ods. 4 Trestného poriadku, keďže v tom čase neexistovalo dostatok dôkazov na vznesenie obvinenia. Neboli zadovážené dôkazy, ktoré by spojili sťažovateľa so samostatným nelegálnym prerábaním zbraní alebo s členmi tvoriacimi organizovanú skupinu.

16. Policajný orgán ďalej konštatoval, že zápisnica o zadržaní neobsahuje nepravdivé údaje o sídle spoločnosti sťažovateľa, keďže sa vychádzalo z údajov uvedených v obchodnom registri. Policajný orgán zároveň priznal, že v danej zápisnici sú chybné uvedené mená rodičov sťažovateľa. V zápisnici o výsluchu sťažovateľa sú tieto mená už uvedené správne, a teda ide o nepozorný zápis, resp. písársku chybu. Policajný orgán tiež poznamenal, že ak zadržaná osoba je prepustená podľa § 85 ods. 4 Trestného poriadku, tento postup je na mieste opatrením, ktoré nemusí obsahovať odôvodnenie, je možné ho premietnuť v samotnej zápisnici a nemusí mať ani samostatnú písomnú formu (§ 10 ods. 19 Trestného poriadku). Zo zápisnice o zadržaní a z poučenia sťažovateľa, ktoré je jej súčasťou, vyplýva, že sťažovateľ porozumel poučeniam, bol oboznámený so skutkom a znením trestného činu, z ktorého bol podozrivý, a taktiež mu boli vysvetlené dôvody zadržania.

17. Generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení popísala spoluprácu slovenských orgánov činných v trestnom konaní so zahraničnými partnermi pred začatím trestného stíhania i po jeho začatí. Generálna prokuratúra zhrnula dovtedajší priebeh vyšetrovania danej trestnej činnosti a zároveň uviedla konkrétne úkony (aj vo vzťahu k sťažovateľovi), ktoré boli dovtedy vykonané v danom trestnom konaní.

18. Následne ústavný súd doručil sťažovateľovi na vedomie vyjadrenia policajného orgánu a generálnej prokuratúry podaním z 25. februára 2021.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Zásahy typu zadržanie, zatknutie, vzatie do väzby, nepodmienečný trest odňatia slobody predstavujú jeden z najzávažnejších zásahov štátu do základných práv a slobôd človeka, predovšetkým do osobnej slobody. Štát tak prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov legitímne činí v zmysle ústavy (čl. 17, čl. 49 a čl. 50 ústavy) a príslušných zákonov pre účely ochrany kvalifikovaných záujmov (napr. ochrana života, zdravia, slobody a ľudskej dôstojnosti, majetku, verejného poriadku, životného prostredia, kultúrneho dedičstva, bezpečnosti štátu a pod.) v prípadoch, kde záujem na ich ochrane prevažuje nad osobným záujmom (osobnou slobodou) osôb podozrivých zo spáchania alebo páchatel'ov trestných činov.

21. Ústavný súd v minulosti vyslovil (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07), že každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli.

22. Predmetom ochrany podľa čl. 17 ods. 2 ústavy je osobná sloboda jednotlivca, teda voľnosť človeka od vonkajších prekážok a obmedzení jeho pohybu (PL. ÚS 29/95, č. 8/1995, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky). Toto ustanovenie však neobsahuje žiadnu materiálnu výhradu, teda žiadne materiálne kritériá, pri ktorých by obmedzenie osobnej slobody bolo prípustné. Naopak, výslovne zverujú oprávnenie určiť dôvody (podmienky) a spôsob zbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody zákonodarcovi, ktorý je povinný pri zákonnej úprave dbať na to, aby nezasiahol do podstaty a zmyslu tohto práva (čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy).

23. Aj predmetom ochrany podľa čl. 17 ods. 3 ústavy je osobná sloboda jednotlivca, avšak len v prípade jedného druhu zásahu, a to zadržania. Toto ustanovenie sa od čl. 17 ods. 2 ústavy odlišuje aj podmienením prípustnosti zásahu do osobnej slobody v podobe zadržania len v prípadoch ustanovených zákonom s okamžitým oboznámením s dôvodmi zadržania a vypočutia a najneskôr do 48 hodín a pri trestných činoch terorizmu do 96 hodín prepustenia na slobodu alebo odovzdania súdu, kým čl. 17 ods. 2 ústavy neobsahuje žiadne požiadavky na kvalitu alebo vlastnosti orgánu, ktorý rozhoduje o obmedzení alebo pozbavení osobnej slobody. Ustanovenie čl. 17 ods. 3 ústavy je na zákonnej úrovni vykonané § 85 Trestného poriadku (v prípade podozrivého – teda osoby, proti ktorej ešte nebolo vznesené obvinenie) a § 86 Trestného poriadku (v prípade obvineného). Z § 85

ods. 1 a 2 Trestného poriadku vyplýva, že osoba môže byť buď zadržaná priamo policajtom, alebo môže byť jej osobná sloboda obmedzená inou osobou až do jej odovzdania príslušným orgánom.

24. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [k tomu pozri okrem judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj *Bozanov v. Francúzsko* č. 9990/82, rozsudok ESLP z 18. 12. 1986, bod 54; *Benham v. Veľká Británia*, č. 19380/92, rozsudok Veľkej komory ESLP z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry *Stanev v. Bulharsko*, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESLP zo 17. 1. 2012, bod 143; *L. M. v. Slovinsko*, č. 32863/05, rozsudok ESLP z 12. 6. 2014, bod 121].

25. Podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku osobu podozrivú zo spáchania trestného činu môže policajt zadržať, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 alebo 2 Trestného poriadku alebo ak ide o podozrivú osobu podľa § 204 ods. 1, aj keď proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie. Na zadržanie je potrebný predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec neznesie odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku.

26. Ústavný súd k veci samej uvádza, že sťažovateľ bol 6. decembra 2019 o 10.43 h zadržaný príslušníkmi policajného orgánu a k jeho zadržaniu došlo podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku, čo vyplýva zo zápisnice o zadržaní. Zadržaniu sťažovateľa predchádzal súhlas dozorového prokurátora krajskej prokuratúry. K prepusteniu sťažovateľa zo zadržania na slobodu došlo tohto istého dňa o 19.30 h, t. j. obmedzenie jeho osobnej slobody trvalo 8 hodín a 47 minút.

27. Ústavný súd sa stotožňuje s argumentáciou policajného orgánu, že sťažovateľ bol oboznámený so skutkom a znením trestného činu, z ktorého bol podozrivý, a tiež mu boli vysvetlené dôvody zadržania, keďže tieto skutočnosti vyplývajú zo zápisnice o výsluchu. Zo zápisnice o výsluchu ďalej vyplýva, že sťažovateľ sa vyjadril k trestnej činnosti, z ktorej spáchania bol podozrivý, a zároveň odpovedal na otázky príslušníkov policajného orgánu. Po prečítaní zápisnice o výsluchu sťažovateľ vyhlásil, že jej obsah je v súlade s jeho výpoveďou, nežiada jej opravu ani doplnenie, a na znak svojho súhlasu túto aj podpísal.

28. Vzhľadom na skutočnosti uvedené vo vyjadrení policajného orgánu tento postupoval podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku zadržaním sťažovateľa s predchádzajúcim súhlasom prokurátora krajskej prokuratúry. Podľa názoru ústavného súdu tento postup orgánov činných v trestnom konaní spĺňal podmienku zákonnosti a dôvody, pre ktoré bol sťažovateľ zadržaný a ktoré v rozumnej miere komunikoval policajný orgán proti nemu, z ústavného hľadiska v zmysle garancií čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy obstoja. V prípade sťažovateľa preto ústavný súd nenachádza známky nezákonnosti alebo šikanózneho postupu zo strany orgánov činných v trestnom konaní pri zadržaní sťažovateľa a následného postupu proti nemu.

29. Do postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré dodržali dobu 48 hodín (resp. 96 hodín) od zadržania pre rozhodnutie o prepustení osoby zadržanej na slobodu alebo odovzdaní súdu, by ústavný súd mohol zasiahnuť iba v situácii, keď by vzhľadom na osobu, miesto a čas zadržania spôsob zadržania, konanie zadržanej osoby pred zadržaním a postup polície a prokuratúry v danej

veci signalizovali, že ide o zjavne nezákonný alebo šikanózný postup orgánov činných v trestnom konaní namierený úmyselne proti osobe zadržanej. Úlohou ústavného súdu nie je nanovo vyhodnocovať, či boli splnené podmienky na postup podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku, ale presvedčiť sa, že orgány činné v trestnom konaní svoj postup v okolnostiach danej veci rozumným spôsobom zdôvodnili.

30. Ústavný súd tiež uvádza, že zadržanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu slúži ako krátkodobý prostriedok na jej dočasné fyzické zaistenie do doby, než bude preverené podozrenie zo spáchania trestného činu a rozhodnuté buď o zahájení trestného stíhania a v nadväznosti na to i o väzbe zadržanej osoby, alebo o jej prepustení. K obmedzeniu slobody na základe zadržania dochádza v dôsledku faktického úkonu, a nie v dôsledku rozhodnutia, ako to je napr. pri väzbe. Ide teda o faktický úkon, preto je nutné skúmať, či konkrétne okolnosti, za ktorých k zadržaniu došlo, materiálne zodpovedajú zákonným požiadavkám. Sťažovateľ namietal, že zápisnica o zadržaní obsahuje nepravdivé údaje o sídle jeho spoločnosti a o jeho rodičoch. Sťažovateľ teda spochybňuje len formálne nedostatky zápisnice. Dané pochybenie, na ktoré poukázal sťažovateľ, teda spočívalo nanajvýš v písárskej chybe, ktorej sa dopustil policajný orgán. Predmetom prieskumu ústavného súdu ale nie je obsah zápisnice o zadržaní, ale skutkové okolnosti v nej zachytené, za ktorých k zadržaniu došlo.

31. K argumentácii sťažovateľa, že mal byť vypočutý v pozícii svedka, ústavný súd opätovne uvádza, že zákonné predpoklady na jeho zadržanie boli naplnené. Orgány činné v trestnom konaní vysvetlili, ktoré skutočnosti postupne viedli k zadržaniu sťažovateľa, keďže existovalo rozumne odôvodnené podozrenie zo spáchania trestnej činnosti zo strany sťažovateľa. Následne sa preukázalo, že v tom čase neexistovali dôvody na trestné stíhanie sťažovateľa, a preto bol prepustený zo zadržania. Ak by bol sťažovateľ predvolaný na výsluch v pozícii svedka orgánmi činnými v trestnom konaní, postavenie svedka by mu ešte mohlo byť aj na škodu vzhľadom na § 131 ods. 1 poslednú vetu Trestného poriadku.

32. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preto nezistil také okolnosti, ktoré by nasvedčovali zásahu do v bode 1 uvedených práv sťažovateľa, a preto odmietol jeho ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu